

Statsråd Olaug Bollestad
Landbruks- og matdepartementet

01.10.19

ØKT INNSATS FOR Å BEDRE MILJØET I OSLOFJORDEN

Vi ber om et snarlig møte med statsråden for å presisere den alvorlige miljøsituasjonen i Oslofjorden og behov for tiltak.

Bakgrunnen er at avrenning fra jordbruksområdene som drenerer til Oslofjorden gjennom en rekke tiår har bidratt sterkt til en negativ miljøutvikling i fjorden og at fiskeressursene forsvinner. Summen av alle påvirkninger fra landsiden er ikke bærekraftig.

Landbruksdepartementet må ta initiativ til en forsterket innsats for å redusere avrenningen fra jordbruksområder som drenerer til Oslofjorden.

Kunnskapsgrunnlag

Prosjektene *Krafttak for kysttorsken* og *Frisk Oslofjord* har blitt en kraftfull mobilisering i kystsamfunnene langs Ytre Oslofjord. Bakgrunnen er den negative miljøutviklingen i fjorden og at en rekke fiskeslag har gått sterkt tilbake siden 90 – tallet. Formålet med prosjektene er å styrke kunnskapsgrunnlaget om fjorden og å restaurere de viktige fiskeforekomstene. Prosjektene er sektorovergripende på tvers av forvaltningsnivåer og både fiskeriforvaltning og miljøforvaltningen deltar i arbeidet. Prosjektene har tung faglig støtte fra sentrale forskningsmiljøene i Norge; Havforskningsinstituttet, NIVA, Kongsberggruppen og NGU.

Oslofjorden er Norges mest urbane og folketette kystlinje med svært populære natur- og friluftsområder. Området har nærhet til mange byer, landets hovedstad, flere flyplasser og for øvrig er kommunikasjonene gode. Etter hvert som natur- og kulturbaserte verdier blir viktigere og viktigere, vil Oslofjorden med dens mange kvaliteter kunne få en enda større strategisk betydning i årene som kommer.

Fiskens forsvinning fra fjorden skyldes vedvarende negativ påvirkning fra landsiden; særlig næringssalter og jordpartikler fra erosjon. Dette forsterkes nå av endringer i klimaet gjennom mer og sterkere nedbør og temperaturendringer. En kombinasjon av svekket livsgrunnlag for fisken og for sterkt fiskepress er forklaringen på den negative utvikling vi har sett de siste 20 årene.

Tiltak

Næringssalter og jordpartikler tilføres fortsatt fjorden i store mengder. Kildene er jordbruksarealene og utslipp fra kommunale ledningsnett, renseanlegg og visse industribedrifter.

Det må settes i gang en **nasjonal aksjon** for å redusere disse tilførselene til vassdragene og Oslofjorden. Siden store deler av Østlandet drenerer til Oslofjorden, må alle områdene oppstrøms Oslofjorden delta i en slik aksjon. Nærområdene rundt fjorden kan ikke løse dette problemet alene.

Etter at kornproduksjon ble dominerende produksjonsform på Østlandet har transport av næringssalter og jordmasser fra jordbruksarealene og elveerosjon hatt en stor økning.

For jordbruksområdene må en friskere Oslofjord derfor innebære at det lages egne forskrifter for jordbruksområder under marin grense som drenerer til fjorden. Disse forskriftene må ha et vesentlig høyere ambisjonsnivå enn det som ligger i dagens planverk. Ingen erosjonsutsatte områder må høstpløyes og det må legges inn permanente vegetasjonsbelter på erosjonsutsatte områder. Husdyrgjødsel må ikke spres utenom vekstsesongen. Det må settes klare tidsfrister for gjennomføring av forskriftenes bestemmelser.

I lavlandsområdene drives flere steder en intensiv grønnsakproduksjon. Mange av bekkene som drenerer slike områder viser svært høyt innhold av næringssalter. Også for disse områdene må det innføres forskrifter med tiltak mot uheldig avrenning til fjorden.

Helhetlig plan for Oslofjorden, bærekraftig forvaltning

Landbruk, kommuner og industri må sees under ett, alle disse sektorene må bidra til en forsterket innsats. Vi har sendt egen uttalelse om dette til Helhetlig plan for Oslofjorden.

De negative påvirkningene av fjorden er i overveiende grad lovlige, men summen av alle påvirkninger og inngrep er ikke bærekraftig. Det er derfor behov for betydelige endringer i forvaltningsregimet. Siden Helhetlig plan er et oppdrag fra Stortinget, må behovet for tiltak og ressurser meldes tilbake til Stortinget.

Organisering

- Det må organiseres en målrettet Oslofjordaksjon ala Mjøsaksjonen for en del år tilbake. Der må både innlandsområder og kystområder være med.
- Helhetlig plan må ikke vannes ut med for mange målområder. Det må gjøres en konsentrert innsats på de mest kritiske områdene.
- Det er viktig at Helhetlig plan ikke bare blir et stort planverk, med lite handling. Konkrete tiltak må derfor tydeliggjøres.
- Sektorovergripende organisering er viktig ved styring og gjennomføring av tiltak. Berørte forvaltningsområder og nivåer må koples tettere sammen.
- Staten må ta et ansvar for å koordinere gjennomføringen av en Oslofjordaksjon.

Med vennlig hilsen

Prosjektene *Krafttak for kysttorsken og Frisk oslofjord*

Roar Jonstang
Leder i styringsgruppen
Ordfører i Færder

Eivind Norman Borge
Nestleder i styringsgruppen
Ordfører i Hvaler

Kontaktperson: Bjørn Strandli, 99744225, fmvebvs@fylkesmannen.no

